

Varning för mediernas vinklade bildreportage som bevis för vanvård på sjukhus

I ett klagörande inlägg i Läkartidningen 41/99 bidrar Sture Rayner till att skapa en balans i den högljudda och sensationsskapande debatt som följde på ett TV4-program med antydning om aktiv dödshjälp på Vipeholms sjukhus genom medveten utsvaltning av patienter under 1940-talet.

Intagningsfoton

Enligt trovärdig information var bilderna i TV av de starkt avmagrade patienterna intagningsfoton. Redan vid ankomsten till sjukhuset var de sålunda i utomordentligt dåligt skick som resultat av dåtidens obefintliga vårdresurser.

Bildillustrationen i Läkartidningen 41/99 visar en patient i snörkostym på rastgård vid Vipeholms sjukhus 1952. Bilden har tidigare valts ut i pressen som exempel på den nedbrytande vård som patienter blivit utsatta för på det sjukhus som liknats vid en svart tunnel utan slut, där läkarna behandlade de skador de själva åstadkommit.

Hur gick det för patienten?

Hur blev behandlingsresultatet för patienten i snörkostymen? Resultatet har hittills förtigits. Ny tid med nya resurser, bl a psykofarmakologins utveckling, gav möjligheter som ingen tidigare hade kunnat föreställa sig.

En bild från 1974 av samme person ger svar på frågan hur det gick för honom under vårdtiden på Vipeholm. Patienten, utskriven sedan lång tid tillbaka till ett vårdhem i hemorten, besöker det nybyggda Vipeholmssjukhuset och passar då på att handla i sjukhusets kiosk.

Bilden ger därmed ett ovetydigt positivt budskap och kräver ingen ytterligare övertygande argumentering när det gäller utvärdering av behandlingsresultat.

Fotot var, enligt

vad jag har inhämtat, insänt att illustrera artikeln i Läkartidningen 41/99, som hade rubriken: »Det bästa man kunde – då.» Bilden skulle givetvis visa behandlingsframstegen: »Det bästa vi kan – nu.» Av okänd anledning infördes inte denna bild.

Föreliggande debattinlägg med båda foton presenterade samtidigt kan möjligen bidra till att höja medieetiken framgent. Kanske kan det också bidra till att de uppmätta mängderna av »surt regn över psykiatrin», som styrelsen för Psykiatriska föreningen rapporterat om i Läkartidningen 1–2/00, kan sänkas.

Bertil Lindström

f d överläkare, Lund, och en av överläkarna vid Vipeholms sjukhus åren 1964–1982, då det år 1973 nyuppförda specialsjukhuset avvecklades

PS. Just när debattartikeln skall skickas iväg dimper Läkartidningen 6/00 in genom brevlådan, och vid genomgång av innehållet visar det sig att det sura regnet fortsätter att falla.

Handikappombudsmannen Lars Lööv har ett debattinlägg med rubriken: »Övergriper på Vipeholm inte värda resultatet.» Det är en kritisk gransk-

ning, i och för sig förståelig, av Nils Brage Nordlanders artikel i Läkartidningen 1–2/00 som hade viljan att nyansera bilden av Vipeholmsundersökningen på 1940-talet om sockrets roll för uppkomsten av karies.

I Lööws artikel finns ett avsnitt som ger ett nytt exempel på mediernas vinklade bildreportage, och det är åter TV4 som står för bidraget. I filmen »Ovanlig vänskap», TV4 (12 januari 2000), skildras en händelse då Tomas och Stig, tidigare vårdade på Vipeholms sjukhus, besöker sitt gamla sjukhusområde.

Ur Lööws artikel citeras: »En av dem, Stig, visar med sin ovilja att ens närma sig sitt gamla rum på institutionen att det han upplevde där måste varit något ingen borde behöva uppleva.»

Det som ej redovisas i TV-reportaget är kamraten Tomas upplevelse av besöket, vilket är en motiverad invändning mot programmet av följande skäl:

Tomas bor nämligen fortfarande kvar i ett liknande rum på Vipeholm och är enligt uppgift nöjd med sitt nuvarande boende. Lööws slutsats om en Vipeholmstillvaro som ett oacceptabelt skräckscenarium grundas sålunda på felaktiga premisser byggd på den oetiska medievinklingen. DS.

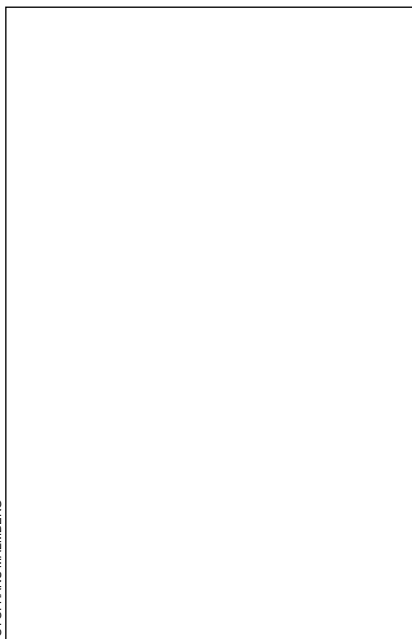

FOTO: HANS MALMBERG

Patient i snörkostym på Vipeholms rastgård 1953.

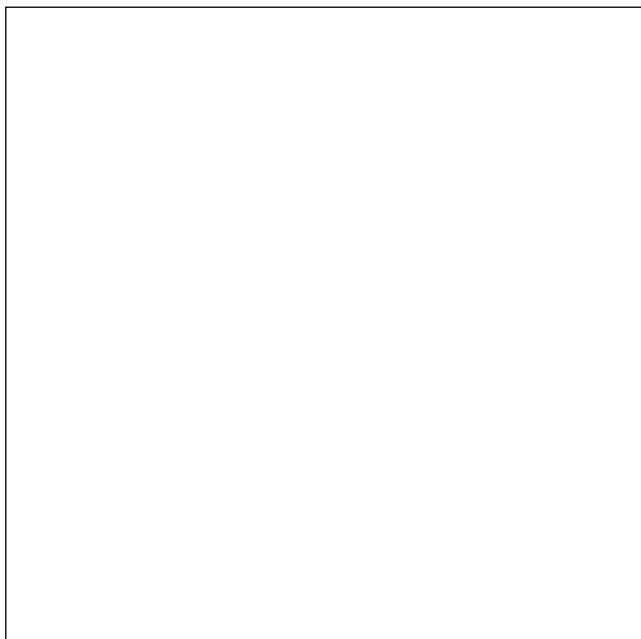

FOTO: SVERIGES TELEVISION

Samme person besöker Vipeholm 1974. Inköp i sjukhusets kiosk.